

***«Πρακτική Εφαρμογή
Προγράμματος
Αγωγής Στοματικής Υγείας»***

***Ματίνα Στάππα, Οδοντίατρος
Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής Παν/μίου Αθηνών
Πάρεδρος Αγωγής Υγείας
Παιδαγωγικού Ινστιτούτου***

Η εφαρμογή των προγραμμάτων

Αγωγής Υγείας στα σχολεία

στηρίζεται στην

ενεργητική/ βιωματική μάθηση

και έχει σκοπό

την αλλαγή στάσης και συμπεριφοράς των μαθητών/-

τριών ενισχύοντας την υπευθυνότητα,

την επικοινωνία, την αυτοπεποίθηση,

την αυτοεκτίμηση, την προσωπικότητα και

την ικανότητα του μαθητή για την υιοθέτηση

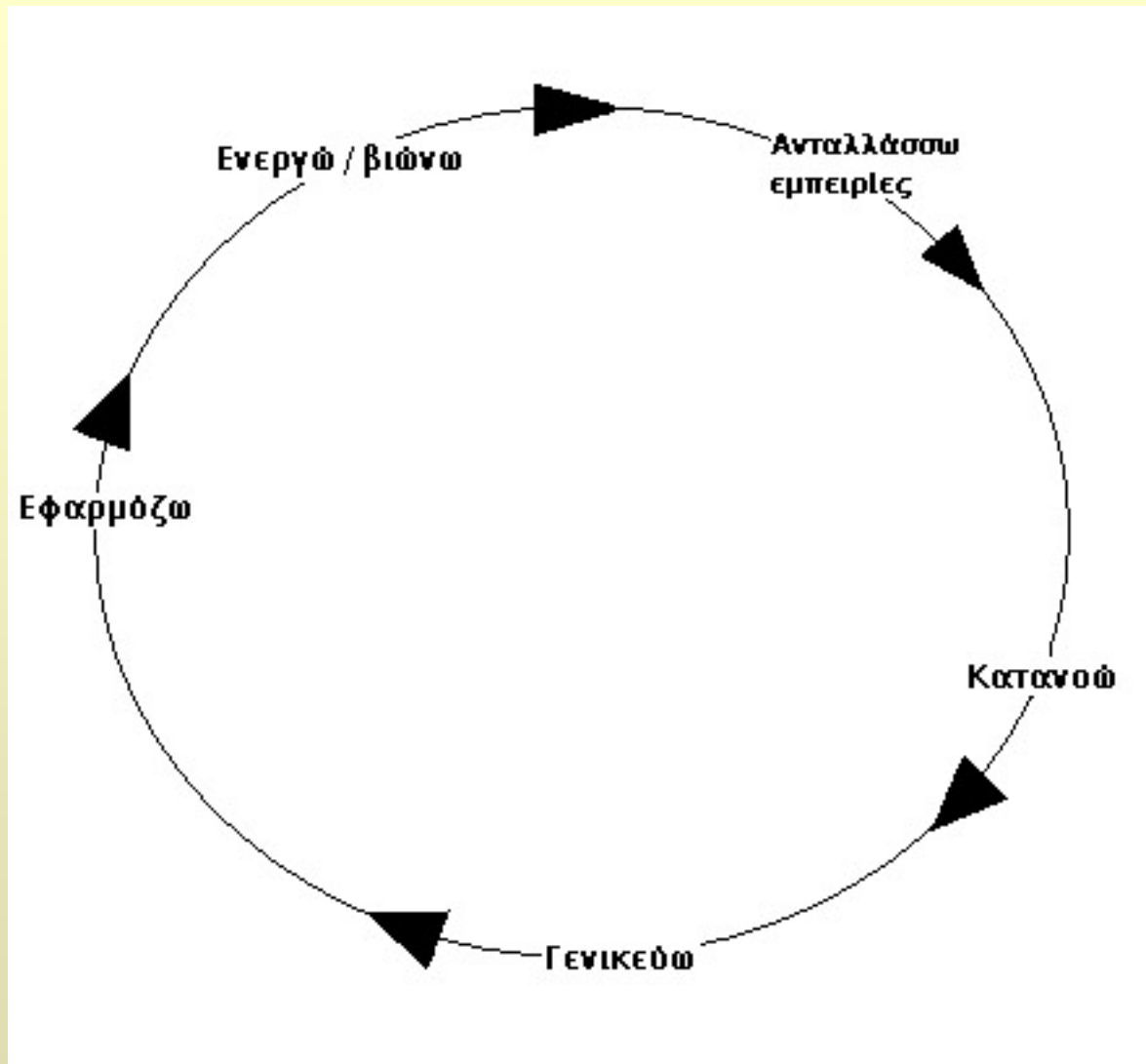
υγιεινών τρόπων ζωής.

Η ενεργητική/ βιωματική μάθηση

έχει ως βάση

- **την πρωτοβουλία**
- **την ενεργή συμμετοχή των μαθητών/-τριών, και**
- **τη λειτουργία της ομάδας**

- Τα προγράμματα Αγωγής Υγείας τοποθετούν τους μαθητές στο επίκεντρο.
- Προσαρμόζονται ανάλογα με τις ανάγκες τους και τις ιδιαιτερότητές τους, με σεβασμό στη διαφορετικότητα του άλλου.
- Ενθαρρύνουν τις ομαδοσυνεργατικές διαδικασίες και μεθόδους μάθησης.

Στάδια του κύκλου ενεργητικής μάθησης

Πηγή: «Στηρίζομαι στα πόδια μου», ΕΠΙΨΥ-ΟΚΑΝΑ

Πρακτική Εφαρμογή

- ✓ **Πώς κάνουμε πράξη ένα πρόγραμμα Αγωγής Υγείας;**
- ✓ **Πώς ενεργοποιούμε τους μαθητές/-τριες;**
- ✓ **Πώς αρχίζει να λειτουργεί η ομάδα;**

**Υπάρχουν πολλές μέθοδοι,
να συνδέσουμε τη θεωρία με την πράξη και
να κάνουμε ενεργούς τους μαθητές
απέναντι στη γνώση και απέναντι σε κοινωνικά
ζητήματα.**

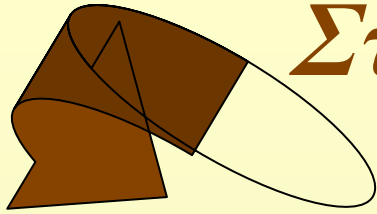
- **Διαλογική Μορφή**
- **Καταιγισμός ιδεών (ιδεοθύελλα)**
- **Ομαδική μορφή**
- **Διάλεξη**
- **Συνθετική Δημιουργική Εργασία (PROJECT)**
- **Έρευνα**
- **Δραματοποίηση**
- **Συμμετοχή ειδικών επισκεπτών**
- **Μελέτη των γνώσεων, των στάσεων και των απόψεων μιας ομάδας**
- **Μιμητικά παιχνίδια**

Για την εφαρμογή ενός προγράμματος
γίνεται *συνδυασμός των παραπάνω μεθόδων*
και δεν μπορούμε να ακολουθήσουμε
αποκλειστικά μία μόνο συγκεκριμένη μέθοδο
και τούτο λόγω της φύσης
των προγραμμάτων Αγωγής Υγείας

Όλοι οι παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη στο σχεδιασμό ενός προγράμματος οδηγούν στο να επιλέξουμε την κατάλληλη μέθοδο πρακτικής εφαρμογής με την οποία θα πετύχουμε το μέγιστο ποιοτικά αποτέλεσμα.

***Προσφιλής μέθοδος πρακτικής εφαρμογής
είναι η***

***Συνθετική Δημιουργική Εργασία
γνωστή ως μέθοδος project***

Στάδια Πρακτικής Εφαρμογής

- ❖ Στάδιο ανάπτυξης θετικού κλίματος στη Δυναμική της Ομάδας
- ❖ Στάδιο γενικής ευαισθητοποίησης και ανάπτυξης προβληματισμού
- ❖ Στάδιο διερεύνησης
- ❖ Στάδιο οργάνωσης
- ❖ Στάδιο εφαρμογής
- ❖ Στάδιο παρουσίασης της εργασίας στην ομάδα σε τακτά χρονικά διαστήματα
- ❖ Στάδιο ολοκλήρωσης του προγράμματος και παρουσίασης στο σχολείο
- ❖ Στάδιο Αξιολόγησης

Στάδιο ανάπτυξης θετικού κλίματος στη Δυναμική της Ομάδας

- ✓ Λειτουργία της Ομάδας (Βασικά στοιχεία)
- ✓ Προετοιμασία της αίθουσας
- ✓ Υποδοχή
- ✓ Ομάδα και υποομάδες
- ✓ Γνωριμία
- ✓ Συμβόλαιο της ομάδας
- ✓ Τα αδιαπραγμάτευτα
- ✓ Δραστηριότητες επικοινωνίας και έκφρασης συναισθημάτων

**Μία από τις σημαντικότερες δεξιότητες της
επικοινωνίας είναι η ικανότητα να ακούμε
κάποιον άλλο με γνήσιο, ενεργό τρόπο και με
πραγματική συγκέντρωση και ενδιαφέρον
(ενεργητική ακρόαση)**

Ο σεβασμός, η κατανόηση και η αυθεντικότητα είναι
βασικές δεξιότητες της Επικοινωνίας

(Carl Rogers, ψυχολόγος)

- ❑ *Σεβασμός* σημαίνει να πιστεύουμε ότι ο άλλος άνθρωπος είναι σημαντικός, μοναδικός, αξιόλογος και πολύτιμος.
- ❑ *Κατανόηση* σημαίνει ότι μπορούμε να βάλουμε τον εαυτό μας στη θέση κάποιου άλλου και να αποδεχτούμε ότι οι δράσεις και τα πιστεύω του, άσχετα εάν σε εμάς φαίνονται παράξενα, για τον ίδιο σημαίνουν κάτι.
- ❑ *Αυθεντικότητα* σημαίνει ότι είμαστε ευθείς-αληθινοί, συνεπείς σε αυτά που λέμε και εκφράζουμε, κρατάμε το λόγο μας και είμαστε ανοικτοί με τους συνανθρώπους μας.

Στάδιο γενικής ευαισθητοποίησης και ανάπτυξης προβληματισμού

- *Διαλογική Μορφή.* Χρησιμοποιούμε την ερώτηση παρότρυνσης/παρακίνησης με αφορμή ένα γεγονός ή ένα κείμενο ενός μαθήματος, σχετικό με το θέμα του προγράμματος που θέλουμε να υλοποιήσουμε. Π.χ. «η μητέρα μου όλο το βράδυ είχε πονόδοντο και το πρωί έκλεισε ραντεβού να πάει στον οδοντίατρο. Γνωρίζετε γιατί πονούν τα δόντια μας; Έχει κάποιος από σας τέτοια εμπειρία; »
- Καταιγισμός ιδεών/ιδεοθύελλα (θυελλώδη ανάκληση ιδεών), π.χ. «διατροφή, στοματική υγεία, τι σας έρχεται στο μυαλό;». Καταγράφουμε στον πίνακα ή στο χαρτόνι όλες τις ιδέες των μαθητών/-τριών, χωρίς να τις σχολιάζουμε και χωρίς να απορρίπτουμε καμία. Συνθέτουμε όλες τις ιδέες μαζί με τους μαθητές και συναποφασίζουμε το θέμα, αφού γίνει συζήτηση

Στάδιο Διερεύνησης

Ενθαρρύνουμε τη συζήτηση, αφήνοντας τους μαθητές να εκφράσουν τις απόψεις τους και τον προβληματισμό τους πάνω στο θέμα, για να καταλάβουμε τις επιθυμίες και τις ανάγκες τους, ώστε να προσανατολιστούμε προς τους στόχους και τις μεθόδους.

Βασικές αρχές σχεδιασμού προγράμματος Αγωγής Υγείας

Λαμβάνουμε υπόψη μας τρεις βασικές αρχές

- *την Παιδοκεντρική Αρχή*
- *τη Σπειροειδή Διάταξη της Ύλης και*
- *τη Διαθεματική Προσέγγιση*

Παιδοκεντρική Αρχή

Επικεντρώνεται στην εκτίμηση του τρόπου με τον οποίο οι μαθητές αντιλαμβάνονται τα σχετικά με την Αγωγή Υγείας θέματα, και στο πώς εξηγούν τη στάση και τη συμπεριφορά τη δική τους και των άλλων.

Είναι σημαντικό για μας να γνωρίζουμε τις γνώσεις, τις εμπειρίες και τα βιώματά τους και πάνω σε αυτό το γνωστικό και ψυχοσυναισθηματικό υπόβαθρο να οικοδομήσουμε το πρόγραμμά μας.

Σπειροειδής Διάταξη της Ύλης

Επιδιώκει να εξασφαλίσει τη συνεκτικότητα και τη συνέχεια του προγράμματος από τάξη σε τάξη και από βαθμίδα σε βαθμίδα, λειτουργώντας συμπληρωματικά και προσφέροντας μια διαδοχική αύξηση των γνώσεων, των ικανοτήτων και των συμπεριφορών.

Έτσι καταγράφουμε:

- Τι γνωρίζουν οι μαθητές/-τριες για το θέμα
- Από ποιες πηγές προέρχονται οι γνώσεις τους
- Σε ποιο βαθμό έχουν κατανοήσει το θέμα
- Τι πληροφορίες πρέπει να δοθούν σε αυτή την ηλικία
- Ποιες πηγές πρέπει να συμβουλευτούν οι μαθητές/-τριες
- Ποιους στόχους θα επιδιώξουμε να πραγματοποιήσουμε σε αυτή τη φάση και σε αυτό το ηλικιακό επίπεδο
- Τι θα επιδιώξουμε να διερευνήσουμε στην επόμενη φάση και στο επόμενο ηλικιακό επίπεδο

Διαθεματική (ή διαπρογραμματική) Προσέγγιση

- **Επιδιώκει τη διάχυση του προγράμματος Αγωγής Υγείας στα αναλυτικά προγράμματα των μαθημάτων του σχολείου και τη σύνδεση με αυτά.**
- **Με τον τρόπο αυτό η Αγωγή Υγείας δεν αντιμετωπίζεται ως μεμονωμένο γνωστικό αντικείμενο, αλλά αποτελεί στοιχείο κάθε πτυχής της σχολικής ζωής.**
- **Η σχολική γνώση μετατρέπεται από τον μαθητή σε καθημερινές συνήθειες και πράξεις, οι οποίες έχουν άμεση επίδραση στην υγεία του.**

Στάδιο Εφαρμογής

- ✓ Έρευνες με ερωτηματολόγια και συνεντεύξεις
- ✓ Αναζήτηση πηγών
- ✓ Διαδίκτυο
- ✓ Βιβλιοθήκη
- ✓ CD
- ✓ Καταγραφή από έντυπο τύπο, από τηλεόραση
- ✓ Παίξιμο ρόλων
- ✓ Επιτόπια παρατήρηση
- ✓ Παραγωγή υλικού

Δίνεται η δυνατότητα να δουλέψουν συλλογικά και όχι ανταγωνιστικά.

Στάδιο Οργάνωσης

- ✓ Σχεδιασμός του προγράμματος
- ✓ Κατάρτιση ερωτηματολογίων
- ✓ Χωρισμός της ομάδας σε υποομάδες των 4-5 ατόμων
- ✓ Αναθέσεις δραστηριοτήτων
- ✓ Κατευθύνσεις
- ✓ Συλλογή υλικού

*Στάδιο παρουσίασης της εργασίας στην
ομάδα
σε τακτά χρονικά διαστήματα*

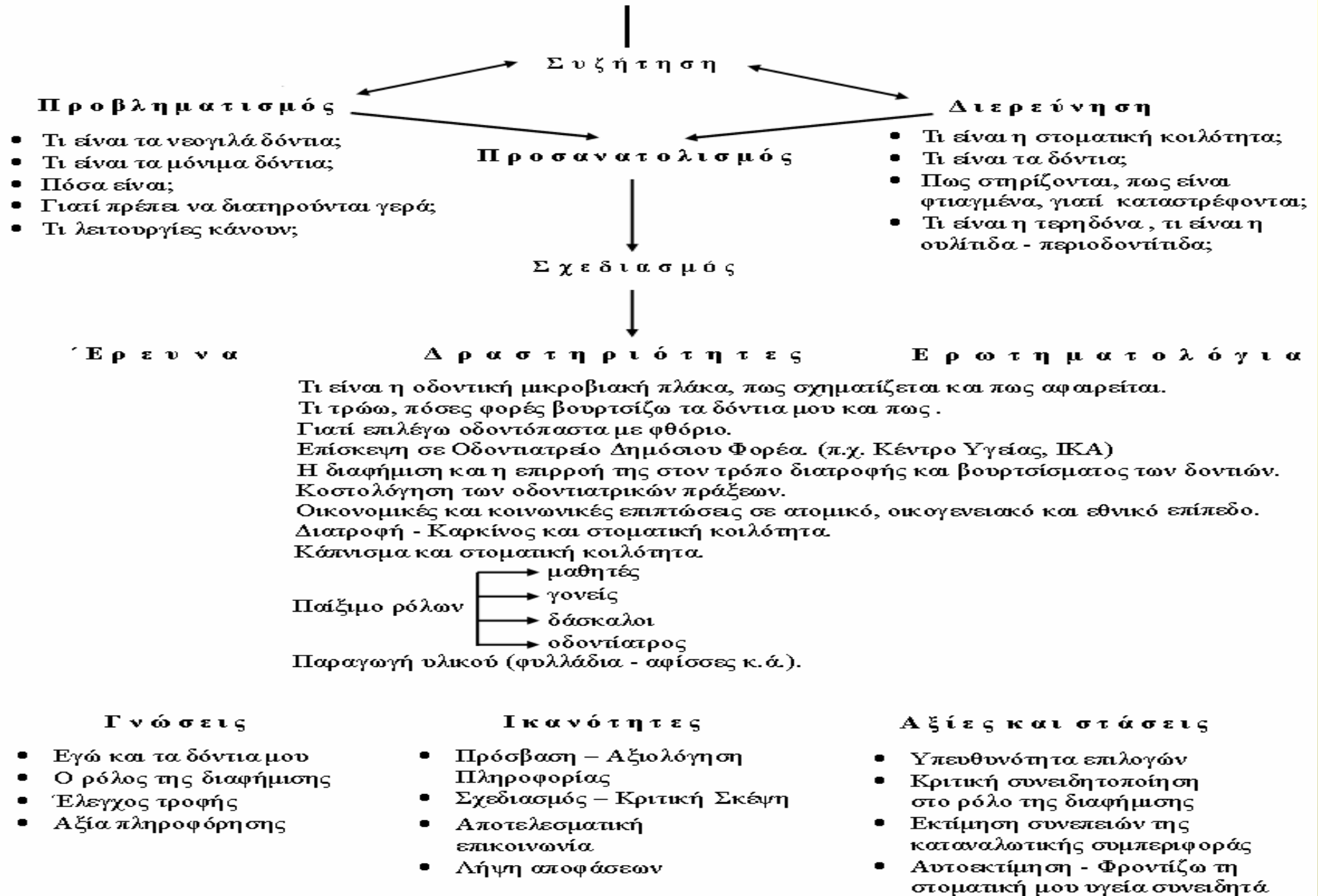
- ✓ Συζήτηση
- ✓ Ανατροφοδότηση
- ✓ Αποφάσεις για επόμενα βήματα

Στάδιο ολοκλήρωσης του προγράμματος

*Παρουσίαση των αποτελεσμάτων αυτού
στη σχολική κοινότητα
και
στην τοπική κοινωνία*

Στάδιο αξιολόγησης

Στοματική Υγεία - Πρόληψη

Σχηματικό πλαίσιο πρακτικής εφαρμογής προγράμματος αγωγής υγείας

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ**

Ματίνα Στάππα Μουρτζίνη

Αγωγή Υγείας
Βασικές Αρχές-Σχεδιασμός Προγράμματος

Εγχειρίδιο για Εκπαιδευτικούς
Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ-ΑΘΗΝΑ. 2007

www.pi-schools.gr

**Καινοτομίες, Έρευνες-Προγράμματα,
Αγωγής Υγείας**